

5. Píle

Jdu za svým cílem, i když se mi nechce.

1. října 2023, 26. neděle v mezidobí

Mt 21, 29: „*On odpověděl: 'Mně se nechce,' ale potom toho litoval, a přece šel.*“

Celé evangelium: Mt 21, 28–32

Cíl setkání

Dítě chápe důležitost píle. Formuluje předsevzetí, v čem konkrétně bude ve svém životě pilné.

Komentář

V tomto setkání můžeme plynule navázat na myšlenky ze setkání předešlého. Píle je pro děti velmi dobře srozumitelná ctnost. Jistě dokáží vyjmenovat mnoho aktivit ze svého života, ve kterých je třeba píli projevit, aby se v dané aktivitě mohly zdokonalovat. Velkou roli zde opět hraje výzva k překonání lenosti, které spolu se syny z evangelia občas čelí každý z nás.

Doprovodný předmět nebo obrázek: lávka ze dřívěk (dřevěné stavebnice)

Příběh

Úzká lávka

Po slabé půlhodině uviděli v dálce před sebou lávku přes potok. Nějak se jim ale nezdála. A čím víc se blížili, tím větší měli obavu, že to pro ně bude těžko zdolatelná překážka. Lávka byla totiž uzoučká. Užší než kladina, po které chodili v hodinách tělocviku. Klárka se na ni pokusila postavit, ale po pár sekundách ztratila rovnováhu.

Děti se bezradně koukaly střídavě na sebe navzájem a na lávku. Nevěděly, co mají dělat. Po chvíli Olíka napadlo: „Možná bychom se mohli vrátit k té hodné paní a poradit se s ní. Třeba se dá přes potok přejít i jinudy. Přeplovat ho bohužel nemůžeme, je tu příliš hluboký břeh a nevylezli bychom pak zpátky nahoru.“

Vrátili se tedy do domku k paní. Ta jim nabídla, ať u ní zůstanou přes noc a odpočinou si. „Mám tady kus dřeva, který je stejně úzký jako lávka. Zítra si na něm můžete přecházení natrénovat. Děti se tedy vyspaly na matracích na půdě. Byly velmi unavené, takže všechny usnuly, jen co se jejich hlavy dotkly polštáře. Druhý den se pokoušely zdokonalit v přecházení přes tenké dřevo. Nejdříve jim to vůbec nešlo, ale čím déle to zkoušely, tím to bylo lepší. Po několika hodinách už dokázali všichni tři dřevo přejít úplně bez problému.“

Rozloučili se tedy se starou paní, poděkovali jí za poskytnuté útočiště i za pomoc a vyrazili zpátky k úzké lávce. Všem třem se jí podařilo přejít. Měli z toho velkou radost a těšili se, jaká další dobrodružství je na jejich cestě potkají.

Cvičíte rádi?

Chodili jste někdy po úzké kladině?

Daří se vám být v něčem pilní?

Učíte se nějaké dovednosti – hrát na hudební nástroj, kreslit, tancovat...?

Návrh aktivity

Navážeme na rozhovor po příběhu. Na co musíte trénovat? Co je to ta píle? Víte, o kterém živočichovi se říká, že je pilný? Ukážeme dětem obrázek včely, který při této hodině vystavíme na viditelné místo. Rozhovor o tom, co děti dělají, když se potřebují něco nového naučit.

Pak učebnu přestavíme na jeviště a hlediště (dáme židle do několika řad), a kdo bude mít chuť a odvalu, předvede ostatním, co se díky tréninku naučil: zahraje na nástroj, přednese báseň, zazpívá píseň, zacvičí sestavu, předvede kousky s míčem atd. Každé vystoupení povzbudíme potleskem.

Návrh modlitby

Sedíme v kruhu na „jevišti“ a uprostřed jsou pomůcky, které děti používaly při svých vystoupeních. Katecheta se modlí: *„Duchu svatý, děkujeme Ti za dar umění/ kreativity. Děkujeme Ti za talenty, které jsi každému z nás dal. Děkujeme Ti, že je můžeme objevovat, rozvíjet a cvičit a prosíme Tě za ty děti, které to dělat nemohou.“* Děti si posílají po kruhu obrázek včely. Kdo ho má, může Bohu poděkovat za svůj talent. Např.: *„Pane, děkuji Ti za to, že mi jde fotbal a že můžu chodit na tréninky.“* Modlitbu zakončíme modlitbou Sláva Otci.

Pomůcky

- obrázek včely
- pomůcky, které si děti přinesou

6. Odvaha S Ježíšem překonávám svůj strach.

8. října 2023, 27. neděle v mezidobí

Mt 21, 42: „Kámen, který stavitelé odvrhli, stal se kvádrem nárožním.“

Celé evangelium: Mt 21, 33–43

Cíl setkání

Dítě ví, co je to odvaha. Dokáže vyjmenovat situace ze svého života, ve kterých může odvahu projevit, a v modlitbě prosí Ježíše, aby mu pomáhal být odvážným.

Komentář

Služebníci i syn odvážně vykročili na vinici i přes riziko nepříjemného střetu s vinaři. I když naše děti tak nebezpečná situace nejspíš (a snad) nepotká, prožívají mnoho situací, v nichž potřebují povzbudit k tomu, aby projevily odvahu. Často jde o situace, které jsou pro nás triviální, a ani si neuvědomujeme, jak moc mohou být pro dítě stresující. Může jít jen o obyčejné oslovení cizího člověka. Neznevažujme emoce dětí, přijímejme jejich strach a doprovázejme je na cestě k tomu, aby ho překonaly. Učme je, že Ježíš je stále s nimi a neopouští je. Nikdy nejsou samy.

Doprovodný předmět nebo obrázek: baterka

Příběh

Temná jeskyně

Cesta je dovedla až k podivné skále. Už z dálky na ně nepůsobila dobře. Byla tmavší než skály, které znali ze svého světa. Kámen byl zbarvený skoro do černa. Stezka se zužovala a vedla těsně okolo skalní stěny. Z druhé strany ji lemovaly trnité keře. Najednou se před nimi otevřel vchod do jeskyně. Nad vstupem do nitra skály byl do kamene vytesán kostrbatý nápis: CESTA VEDE TUDY.

Klárka, Oliver a Sofie se na sebe podívali. Hned jim bylo jasné, že všichni tři myslí na totéž. „Taky se bojíte, že?“ špitla Sofi. Klárka s Olim přikývla. „Nedalo by se to nějak obejít?“ přemýšlel Oliver. „Neřešme to. Pokud je tu napsáno, že cesta vede tudy, nemá smysl pokoušet se jeskyni obcházet. Zvládneme to. Mimochodem, všimli jste si, že je tu baterka?“ povzbudila celou skupinu Klárka. Sáhla do výklenku u vchodu do skály, v němž našla starší, ale velkou baterku, a rozsvítla ji. Kotouč světla ozářil prvních pár metrů jeskyně. Nebylo v ní vidět nic zlověstného. Prostě skála zevnitř.

Chytili se za ruce. Klárka šla první a svítila na cestu. Našlapovali pomalu a opatrně, aby nezakopli. Za chvíli se před nimi objevil paprsek světla. Byli na konci. Zrychlili krok. Když opět vyběhli na denní světlo, všichni tři měli úsměv na tváři. „Můžete mi říct, proč jsme

se tak báli? Vždyť to nic nebylo!“ radovala se Sofča. Její kamarádi souhlasili. Byli na sebe hrdí, že i přes počáteční zaváhání projevili odvahu a svůj strach překonali.

Byli jste někdy v jeskyni?

Bojíte se něčeho?

Podářilo se vám někdy projevít odvahu?

Kdo je podle vás odvážný?

Návrh aktivity

Podle svých možností připravíme pro děti stezku odvahy. Venku po svíčkách, v budově na půdu, do sklepa, dojít sám do kostela. Pokud je ještě světlo, zavážeme dětem oči a jen první/katecheta vidí, nesmí mluvit a vede ostatní na určené místo. Na místě jsou pro děti obrázky k danému týdnu.

Na závěr vedeme rozhovor o pocitech z cesty. O tom, co je to odvaha. O lidech kolem nás, kteří jsou odvážní. Můžeme poukázat nejen na hrdinské činy, ale také na odvahu všedního dne.

Návrh modlitby

Sedíme v kruhu kolem stolu, uprostřed je svíčka. „*Pane Ježíši, děkujeme Ti, že jsi měl odvahu přijít na tento svět, že jsi měl odvahu podstoupit muka kříže, a že když jsi odvahu ztrácel, obrátil ses ke svému Otci. Prosíme Tě, ať také my jsme odvážní, ať víme, že na to nejsme sami a že se k Tobě můžeme kdykoliv obrátit. Děkujeme Ti, že jsi nám dal jako vzor naše patrony, a prosím, ať i my projevíme odvahu, když je to třeba.*“

Následuje přímůlva k patronům dětí. Začneme k Panně Marii, stačí jen: „*Panno Maria – oroduj za nás. Svatý Václave – oroduj za nás...*“ Do přímůlv můžeme také zahrnout patrona farnosti, případně diecéze.

Pomůcky

- podle zvolené stezky svíčky ve sklenicích
- jedna svíčka
- sirky
- šátek pro každé dítě
- obrázky na daný týden

7. Radost Prožívám ji spolu s Ježíšem.

15. října 2023, 28. neděle v mezidobí

Mt 22, 14: „*Mnoho je totiž povolanych, ale málo vyvolených.*“

Celé evangelium: Mt 22, 1–14

Cíl setkání

Dítě rozlišuje ve svém životě situace, kdy prožívá hlubokou radost. V modlitbě děkuje Ježíši za to, co jeho radost způsobuje.

Komentář

Ježíš nám nabízí mnohem větší a hlubší radost, než nám dokáže nabídnout tento svět. Dokážeme ji přijmout? Půjdeme na jeho hostinu? A půjdou na ni jednou i děti? Můžeme je aspoň kousek cesty doprovodit, když jim budeme pomáhat hledat věci, které mají skutečnou hodnotu a hned tak nevyrchají. Ty, které působí opravdovou a nepomíjivou radost. Jsou to zejména vztahy, ať už máme na mysli vztah k nebeskému Otci, nebo k druhým lidem.

Doprovodný předmět nebo obrázek: květina

Příběh

Tahle země je tak krásná!

Kousek za jeskyní se před dětmi otevřela široká louka. Mírně se svažovala dolů a končila u jezera, po obou stranách ji uzavíral les. Vysvitlo slunce a bylo příjemné teplo. Byl to nádherný pohled. Louka byla posetá pestrobarevnými květinami a tráva byla vysoká tak akorát. Děti stály asi pět minut jako oněmělé a kochaly se tou nádherou. „To je paráda!“ radoval se Olík. „A víte, co je na tom nejlepší? Že je to úplně obyčejná louka. Není tady nic kouzelného, neobvyklého, speciálního. Podobné louky máme přeci i u nás doma. Ale nikdy jsem si nevšiml, jak jsou taková obyčejná místa nádherná.“

Všechny děti se radostně rozeběhly z mírného kopce dolů. Občas zastavily a prohlížely si nádherné květiny a hmyz. Několik rozdílů oproti loukám, které znaly, přece jen našly. Květiny i zvířata byly větší a barevnější. Našli třeba berušku, která byla velká jako jejich dlaň.

Když Oliver, Klárka a Sofie sešli až k jezeru, na chvíli si lehli do trávy a zdřímli si. Pak pokračovali v cestě přes les, ve kterém si nasbírali maliny a ostružiny, aby zahnali hlad. Přemýšleli o pocitech, které v nich návštěva louky vyvolala. Měli obrovskou radost, že se dokázali podívat na svět trochu jinýma očima.

*Chodíte rádi do přírody?
Máte nějaké oblíbené místo?
Co vám zaručeně udělá radost?
Dokážete někomu udělat radost? Jak?*

Návrh aktivity

Stezka všímavosti

Varianta venku: Děti mají venku připravenou známou cestu – obejdou školu, faru, kostel. Cestou si mají co nejvíc všimnout přírodních krás – toho, co Bůh stvořil. Mohou jít společně nebo jeden po druhém. Cestou nemluví. Když přijdou zpět do učebny, napíší na papír, co všechno viděly.

Varianta vevnitř: Máme připravené obrázky různých přírodních krás. Obrázky jsou rozmístěné po budově mimo učebnu, nebo pokud to není možné, připravíme místo stezky kimovku: obrázky jsou na jednom stole přikryté šátkem tak, aby je děti neviděly. Na určitý čas (minutu) obrázky odkryjeme, pak znovu zakryjeme a děti píšou, co všechno si zapamatovaly.

Na závěr si řekneme, co kdo viděl a čeho si všiml. Děti si pak vyberou obrázek nějaké krásy, který je jim blízký – máme jich připraveno více, než je dětí, aby si vybralo každé dítě.

Návrh modlitby

Sedíme u stolu, uprostřed je Bible – kniha, ve které se píše o Božím stvoření. Katecheta se modlí: *„Pane Bože, děkujeme Ti za krásu Tvého stvoření. Děkujeme Ti, jak krásně jsi tento svět vymyslel a stvořil.“* Děti se postupně po kruhu přidávají v modlitbě díky za tu krásu, jejíž obrázek drží v ruce. Např.: *„Děkuji Ti, Pane Bože, za nádherné západy slunce. Díky Ti, Pane, za dar vody, kterou potřebujeme a ve které se dá plavat“* atd. Když řeknou svou modlitbu, položí obrázek na stůl k Bibli.

Pomůcky

- obrázky přírodních krás
- špendlíky nebo lepítka na jejich upevnění
- Bible, šátek – dle zvolené varianty

8. Moudrost Chci vidět svět tak, jak ho vidí Ježíš.

22. října 2023, 29. neděle v mezidobí

Mt 22, 16: „Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a že učíš cestě k Bohu podle pravdy.“

Celé evangelium: Mt 22, 15–21

Cíl setkání

Dítě chápe, že být moudrý znamená něco jiného než být chytrý. Vyjadřuje svou touhu stávat se moudrým.

Komentář

Moudrost patří mezi ctnosti, které pro děti nejsou tak snadno uchopitelné. Nyní se ji s nimi pokusíme alespoň oddělit od chytrosti. Moudrost je schopnost vidět svět Božíma očima. Nemá nic společného s inteligencí nebo věkem. Je to dar, který není výsadou vzdělaných. Moudrý člověk vnímá, že svět není jednoduchý, že na otázky mnohdy neexistují jednoduché odpovědi a že sám toho příliš mnoho neví. Proto dává prostor Hospodinu. Dokáže citlivě vytušit, kde je nepravda, stejně jako Ježíš v evangeliu. A Sofie v příběhu nachází správně řešení hádanky v tom, že jednoznačné řešení neexistuje.

Doprovodný předmět nebo obrázek: láhev s vodou

Příběh

Úkol pro Sofii

Cesta je dovedla až k velkému pařezu, na kterém seděl podivný mužík. Za ním se cesta stáčela prudce doprava a větvila se na čtyři další. Dětem bylo hned jasné, že nebudou vědět, kudy jít dál. Ačkoli se mužíka trochu štítily, oslovily ho: „Dobrý den, mohl byste nám poradit, která cesta vede ven z této země?“ Mužík se usmál. Vypadalo to ale spíš jako úšklebek. „Řeknu vám to. Ale jeden z vás musí splnit úkol. Pojd' sem, holčičko.“ A ukázal na Sofii. „Tvoje jméno znamená ‚moudrost‘. Jsem si jist, že jsi ta, která se s úkolem dokáže vypořádat.“

Podal Sofii malou krabičku. Uvnitř byly tři postavy, které znázorňovaly dospělé osoby, a jedna láhev vody. Sofie vytáhla postavičky a postavila je na cestu. Mužík jí položil otázku: „Představ si, že tyto osoby se ocitly na poušti. Mají poslední láhev vody. Které z nich bys jí dala?“ Sofie koukala na panáčky. Byli to dva muži a jedna žena, všichni stejně staří. Že by dala vodu ženě? Nebo že by se mezi sebou všichni rozdělili? To by ale možná neměl dost vody ani jeden. Nebo že by si ji schovali na později? Ale co když

je jeden z nich nemocný a potřebuje vodu víc? Nebo se jeden z nich potřebuje posilnit, aby ostatní dva odvedl do bezpečí? Netušila.

Přemýšlela a přemýšlela. Měla málo informací, aby to mohla rozlousknout. „Myslím si, že správná odpověď neexistuje,“ řekla. „Není to tak jednoduché. Musela bych toho o těch lidech a o celé situaci vědět daleko víc. A myslím si, že v životě existuje mnoho situací, ve kterých nelze jednoduše najít pravdu.“ „Správně!“ zaradoval se mužík. „Je vidět, že jsi opravdu moudrá. Na tuto otázku skutečně nelze najít jednoznačnou odpověď. Zato na dotaz, který jste měli hned po vašem příchodu, se dá odpovědět snadno. Vaše cesta je druhá zprava.“ Děti se zaradovaly, rozloučily se s mužíkem a vyběhly na další cestu.

Znáte nějakou hádanku nebo hlavolam?

Stalo se vám někdy, že jste byli v přírodě a na rozcestí jste nevěděli, kudy dál?

Jak jste tuto situaci (s dospělým) vyřešili?

Návrh aktivity

Děti najdou na tabuli/nástěnce/dveřích zašifrovaný vzkaz. Vzkaz může být v morseovce, nebo se v textu čtou jen velká písmena nebo lze připravit jinou, složitější šifru – podle vyspělosti dětí. Ve vzkazu může být např.:

I - .. I - . I . I ... II ... I .. II - ... I .. - I - .. I . I - - I . II - .. I . - I ... - I . - I - II I . - I - .. I . - I - . I - . - I - . - - III = Dnes si budeme dávat hádanky.

Pokud děti neznají morseovku a vy jim nechcete dávat jinou šifru, připravíte si kartičku s nápovědou. Nápovědu mohou získat za jednoduchý úkol. Podle věku luští děti společně, ve skupinách, nebo každý sám. Po vyluštění a hlasitém přečtení vyluštěné věty vyzveme děti, aby řekly ostatním hádanku, kterou znají. Máme připravené i své vlastní hádanky, kdyby někdo nevěděl.

Na závěr si povídáme, k čemu všemu potřebujeme rozum.

Návrh modlitby

Před modlitbou vyzveme děti, aby se zamyslely, co jim ve škole jde – něco, k čemu potřebují rozum. Pokud je nenapadne nic ze školy, mohou vymyslet i něco mimo školu. (I fotbalista potřebuje používat rozum, aby měl dobrou taktiku.)

Sedíme v kruhu u stolu a uprostřed jsou předměty, které měly děti u sebe a které vymysleli lidé – mobil, knížka, pero...

Katecheta se modlí: „*Děkujeme Ti, Bože, že jsi nám dal rozum. Je to velký dar a my ho chceme používat k užitku sobě i druhým.*“ Kdo z dětí chce, přidá se k modlitbě, např.: „*Pane Bože, děkuji Ti, že mi jde matematika. Pane Ježíši, děkuji Ti, že lidé vymysleli mobil...*“

Na závěr si zazpíváme např. píseň „Díky“, viz <https://zpevnik.proscholy.cz/>

Pomůcky

- připravená šifra
- hádanky
- písnička

9. Věrnost Vytrvám v lásce.

29. října 2023, 30. neděle v mezidobí

Mt 22, 37: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“

Celé evangelium: Mt 22, 34–40

Cíl setkání

Dítě rozumí významu věrnosti a překážkám, které ho mohou na cestě této ctnosti potkat. V modlitbě prosí o pomoc, aby v této ctnosti vytrvaly.

Komentář

Láska je rozhodnutí chtít něčí dobro. Věrnost zdaleka není jen ctností vhodnou pro manželství. Musí prodchnout celý život každého z nás. Obsahuje věrnost ve všech vztazích, kterých jsme součástí, věrnost našim úkolům, našemu místu ve světě. Když se rozhodneme chtít něčí dobro, je potřeba, abychom v úsilí o ně taky věrně vytrvali a neodešli jen proto, že nás už něco nebaví. Věrnost můžeme dětem lépe vysvětlit propojením s pílí.

Doprovodný předmět nebo obrázek: figurka ještěrky

Příběh

Klárčino rozhodnutí (věrnost)

Cesta vedla z kopce a do kopce a děti začínaly být unavené. Nejvíc Klárka. Začínala trochu litovat, že svolila, aby šli po škole do lesa, kde došlo k osudovému momentu, při němž se objevili v této divné zemi. Přemýšlela, co by se dalo dělat, aby si cestu nějak zkrátily. Když zastavili u několika spadlých kmenů, aby si trochu odpočinuli, řekla kamarádům, že by si potřebovala odskočit. Zalezla do nízkého křoví.

„Jejda, to jsem se lekla!“ vyjekla. Přímo před ní ležel kámen a na něm seděla velká ještěrka. Vypadala spíš jako chameleon. „Achoj, Klárko!“ zažvatlala. „Já fím, že chceš domů. Proto jsem za tebou pšišla. Dostanu tě odfud. Víím, kudy fede sklatka do faší země. Ale mám jednu podmínku. Mušíš jít sama. Rosmysli se lychle.“ Klárka ještěrce sotva rozuměla. Zároveň byla její divná mluva docela roztomilá. Chtěla hned vyhrknout: „Jasně, půjdu!“ Něco jí ale říkalo, že to není úplně v pořádku. Zamyslela se a nakonec ještěrce odpověděla: „Děkuji ti za nabídku, ještěrko. Sice si mi tady moc nelíbí, ale to nevadí. Zůstanu věrná svým kamarádům a neopustím je. Víím, že společně zvládneme všechno, co nás potká.“

V tu chvíli ještěrka z ničeho nic zmizela. Klárka se rozhlížela všude okolo, ale nikde ji neviděla. Zmateně vyskočila z křoví. „Co je ti, Klárko?“ ptali se Olík a Sofi, kteří hned poznali, že je s ní něco v nepořádku. Klárka jim převyprávěla celou událost. „Jsme rádi, že jsi s námi zůstala,“ ujistili ji oba téměř jednohlasně. Neboj se, budeme ti pomáhat, abys všechno zvládla. A když budeš unavená, zastavíme, aby sis odpočala.“

Po jakých aktivitách jste unavení?

Co děláte, když vás něco přestane bavit?

Viděli jste někdy ještěrku?

Zůstali jste někdy někomu věrní, protože jste to slíbili?

Myslíte si, že je důležité zůstat věrný?

Návrh aktivity

Sedíme u stolu. Znáte někoho, kdo je věrný? Kamarád, rodič apod. Co to vlastně znamená být věrný? Co to znamená být věrný kamarádovi, rodině, Bohu? Je nám Bůh věrný? Co to znamená? Společně sepíšeme list nápadů, co to znamená být věrný.

Pak rozdáme dětem listy s předem připravenými otázkami. Např.:

1. Jsi vždycky připravený zastat se svého kamaráda?
2. Je na tebe spolehnutí?
3. Nestřídáš kamarády, jak se ti to zrovna hodí?
4. Jsi věrný naší skupince/třídě? Přijdeš, i když se ti zrovna nechce a láká tě něco jiného?
5. Plníš své sliby?
6. Jsi věrný Bohu a nestydíš se za svou víru?
7. Snažíš se žít podle Desatera?
8. Mluvíš dobře o tom, kdo ti věří?
9. Jsi spravedlivý a nestranný?
10. Neprozrazuješ cizí tajemství?

Počet otázek a jejich znění upravíme podle věku a vyspělosti dětí. Otázky si můžeme přečíst nahlas, případně si je dovysvětlit. Pak si každé dítě v tichu odpoví na otázky, nemusí na všechny, a list si nechá u sebe. Následuje modlitba.

Návrh modlitby

Klekne si před kříž. Katecheta začne slovy: „*Pane Ježíši, Ty jsi nám byl věrný až k smrti na kříži. Odpuť nám naše nevěrnosti a dej nám odvahu je napravit. Prosím Tě, buď s námi a posiluj nás na cestě za Tebou. Odpuť nám, když jsme se nezastali našeho kamaráda. Pane, smiluj se.*“ Děti odpoví: „*Pane, smiluj se.*“

Katecheta říká prosby za odpuštění podle bodů na listě, který děti dostaly. Také je možné prosby předem připravit a zapojit děti, aby je přečetly samy.

Na závěr píseň „Odpust“, <https://zpevnik.proscholy.cz/pisen/1350/odpust>

Pomůcky

- list s body na zamyšlení
- kříž
- případně prosby na lístečkách
- písnička – text pro děti